

znata toliko kot jez, ki se nisim nič učil. Z nemšino učeniki na kmetih sebe ob dobro ime perpravljate, de ne znate nič učiti, kër vas nemških otroci ne umeje, ali pa tudi šolarje po nedolžnim v ime perpravljate, de so bedasti, kër se res niso v stanu dosti naučiti. Spišite torej za take šolarje, kakó se more kako pismo, ali kaj družiga po slovensko pisati, de, kër nemšine ne znajo, jim tudi slovenšina ne bo zastonj. Kakó je v ti reči ravnati, so Vam gosp. Slomšek naj lepši izgled dali.

Duhovni. Saj res kmetiški šolarji ne znajo ne nemško, ne slovensko pisati; pa temu se ni čuditi. Ko bi mi vsi Slovenci jabelka, hruške in drugo domače sadje v nemar pušali in fige pa mandeljne sadili, bi na zadnje vse sadje lahko spravljali. — Pa zadošči imamo vsak en nauk; pogledjmo, kaj nam kaj „Novice“ še družiga povedó. — k —

Svetovanje, po katerim bi se zamoglo več ljudskih ali malih šol po deželi napraviti — z posebnim oziram na krajnsko in bližno primorsko deželo.

(Na dalje.)

Imamo popolnoma zaupanje, de bodo častitljive kresijske gosposke za šole namenjene darove rado voljno prejemale, in de se bodo prizadevale, tudi stanovitno kresijsko zalogo za šole napraviti iz letnih doneskov cesarskiga šolskiga zaklada, kateri, ako ravno bi le po 10 goldinarjev na 500 duš odločenih bilo, bi gotovo več znesli, kakor je sedajni donesik šolskiga zaklada. Po tem takim bi kresija v stanu bila, nar bolj potrebnim soseskam pomagati, katerim tudi kantonska zaloga le malo kaj pripomoči zamore.

Marsikdo se bo morebiti čudil, de donesik iz kantonske zaloge ne znese več, ko 50 goldinarjev. Na to odgovorimo: Večidel po vsih soseskih, naj bodo še takó revne, se vunder najdejo dobrotljivi ljudje, ki so saj v stanu toliko vkupej spraviti, de se bo iz tega zamogla ena šolska stanica (učilnica) napraviti ali pa saj v najemšino vzeti. Povsod se bo pa tudi dobil navadni ukazan groš saj od šolarjev bolj premožnih staršev, z katerim bi se dohodki učitelja pomnožili. Mislimo, de pametni kmetje sedajnega časa tega šolskiga doneska ne bodo davk imenovali, in de niso enaki tistim, kateri vsak krajcar davk imenujejo, ki jim trebuha ne nasiti, ali pa ki skozi gerlo ne teče.

Če se zraven teh perhodkov še 50 goldinarjev učitelju zagotovi, mislimo de se jih bo dovelj za tako službo oglasilo. Saj imamo izgled nad drugimi deželami: v neki deželi našiga cesarstva, ktera si je prav dobro ime v šolstvu pridobila in ktera je zraven tega tudi prav obilno z šolskimi dohodki oskerbljena, dobí učenik sploh le 70 goldinarjev za letno plačilo, desiravno v več družih krajih cesarstva na pol več, ja clo osemkrat več učenikom plačujejo. Vsak vé, de se da na deželi veliko bolj po ceni živeti, kakor v mestih; zatorej so potroški in potrebe življenja učiteljev na deželi veliko manji od potreb in potroškov mestnih učenikov, zatorej pa tudi po teh ne gré meriti plačila za učnike po kmetih, ako ravno bi mi prav serčno želéli, de bi učiteljski stan, kjer koli bodi, po vrednosti plačan bil. Če tedaj plačila za deželske učitelje ne merimo po plačilu mestnih

učenikov, nas ne bodo strašili preveliki potroški, kateri so za napravo ljudskih šol po deželi potrebni.

Razun tega bi si napravo šol po izgledu nekih Nemških in Švajcarskih kantonov tudi pri nas lahko prav zlo polajšali. V teh krajih uči en učenik skozi leto ne samó v eni soseski, ampak v dveh, treh soseskah, kjer so domači oprayki takšni, de otroci ene soseske le samo po zimi, druge soseske pa samo po leti v šolo hodijo. Po tem izgledu bi se tudi pri nas manjši ali revniši soseske lahko pridniga učenika pridobile; on pa bi boljši zaslužke imel.

(Dalje sledi.)

Urno, kaj je noviga?

(Sneženi plazovi) zopet letas na Tirolskim hudo razgrajajo. Veliko človekov in živine so že podsuli in en strašni plaz 1. dan Svečana je okoli 2000 smrek z koreninami vred izderl.

(Tudi pri nas na Krajskim) je silo veliko snegá; prerok v 51. listu lanskich Novic jo je dozdej šembrano dobro zadél.

(Blizo Brežec na Štajerskim) sta 18. dan Svečana mati in sin zmerznila, ktere bi bili lahko smerti otéli, ko bi bili ti ljudje naše Novice (2. list lanskiga tečaja) brali. Na saneh so ju domu peljali, brez pameti v gorko hišo djali in z gorkimi rečmi oživljati sačéli. Mati je poprej še živéla, po tem je pa tudi ona oči zatisnila. — Glejte, kakó potrebno je, de človek kaj bere in se kaj uči, z komur bi zamogel sebi in svojimu bližnimu v nesreči pomagati! To je naša dolžnost in gotovo Bogu bolj prijetno, kakor marsikaka druga reč! Zatorej, ljubi moji kmetje, beríte, beríte!

(Goveja kuga na Českim) se je zopet v nekih vaséh pokazala, v katerih je bila že poprej do dobriga nehala. Do 16. Svečana je skupej 1167 goved pocer kalo, 980 hudo bolnih ali pa okuženih so pobíli; le 135 se jih je pa ozdravilo.

(Iz Begenj nam pišejo) „Pri M. Kopaču je dozdej iz raznih krajev Slovenskiga 16 pinj naročenih. Tudi vse česke kolovrate, ki jih je Kopač dozdej naredil, so mu proti pokupíli; jih že verté Gorenke Pemce, de je veselje gledati.“ — To je prav!

Današnjemu listu je dva in dvajseti dél vinoréje perloshen.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	8. Šufhza.		3. Šufhza.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pthenize domazhe ..	1	20	1	29
1 » » banafhke ..	1	21	1	30
1 » Turfhize	—	57	—	—
1 » Šorfhize	—	—	1	5
1 » Rëshli	—	59	1	6
1 » Jezhmena	—	42	—	51
1 » Profsa	—	57	1	3
1 » Ajde	—	44	—	48
1 » Ovfa	—	33	—	33

Prihodni list bo zavoljo praznika sv. Jožefa, že v torek na svitlo dan.

Vrednik Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.